

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Årsredovisning 2016

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

Förord

Myndigheten genomgår stora förändringar. Verksamhetsområdena föräldraskapsstöd, familjerådgivning och familjerätt har tillkommit. De nya områdena är omfattande, utmaningarna många på flera håll och behovet av kunskapsstöd stort. Samtidigt har MFoF behållit de arbetsuppgifter som myndigheten tidigare hade med internationella adoptioner och därtill fått uppgifter om bland annat medgivandeutredningar och stöd efter adoption. Fem nya medarbetare har rekryterats till myndigheten och en sjuätte rekrytering pågår.

En arbetsgrupp har tillsatts för att utreda hur myndighetens kunskapsbaserade arbete kan utformas. Arbetsgruppen ska bland annat ta fram metoder och modeller för hur MFoF kan arbeta med att inhämta, värdera och sprida kunskap. En handlingsplan ska tas fram för implementeringen av evidensbaserad praktik och processer för kunskapsproduktion.

Utvecklingen av det kunskapsbaserade arbetet har kopplats till myndighetens värdegrundsarbete. Under slutet av 2016 har arbetsgruppen arbetat fram en introduktion till myndighetens värdegrundsarbete som startar i början av 2017. Genom uppdraget som JiM-myndighet utvecklar MFoF arbetet med jämställdhetsintegrering i verksamheten.

Tack vare stort engagemang och kunnande, både inom myndigheten och bland de vi träffat, har myndigheten kunnat lägga en god grund för fortsatt arbete.

Kristina Svartz
Generaldirektör

MFoF:s årsredovisning 2016

RESULTATREDOVISNING

Myndighetens uppdrag	6
Sakområden	10
Föräldraskapsstöd	10
Familjerådgivning	11
Familjerätt	11
Internationella adoptioner	13
Kommunikation	21
Kompetensförsörjning	22

FINANSIELL REDOVISNING

Resultaträkning	26
Balansräkning	27
Anslagsredovisning	28
Tilläggsupplysningar och noter	29
Noter	31
Sammanställning över väsentliga uppgifter	34

Myndighetens uppdrag

Den 1 januari 2016 bytte Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (MIA) namn till Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF). Samtidigt som MFoF behållit samtliga de uppgifter om internationella adoptioner som ingick i MIA:s uppdrag tog myndigheten den 1 september 2015 över vissa uppgifter om barn- och familjefrågor från Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten.

Instruktion

I samband med verksamhetsövergången den 1 september 2015 fördes uppgifterna från Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten in i dåvarande MIA:s instruktion. Som redovisades i årsredovisningen för 2015 planerades en ny instruktion för myndigheten till efter sommaren 2016 för att föra över den föreskriftsrätt och ansvaret för den statistik som följde med vissa uppgifter från Socialstyrelsen, men också för att förtydliga avgränsningen av uppdraget om föräldraskapsstöd. Frågan om en ny instruktion är alltjämt föremål för beredning i Socialdepartementet.

Under 2016 har uppdraget beskrivits så, att MFoF har till uppgift att bedriva ett kunskapsbaserat arbete i frågor som avser socialnämndernas familjerättsliga ärenden om barns vårdnad, boende och umgänge, fastställande av faderskap och föräldraskap, och samarbetsamtal. Myndigheten ska även bedriva ett kunskapsbaserat arbete avseende förebyggande insatser inom områdena samarbetsamtal, familjerådgivning och föräldraskapsstöd. MFoF har till uppgift att samordna föräldraskapsstödet.

Myndigheten ska liksom tidigare skapa en hög kvalitet i den internationella adoptionsverksamheten i Sverige och är centralmyndighet enligt 1993 års Haagkonvention om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner. MFoF:s uppgift är att auktorisera och utöva tillsyn över adoptionsorganisationerna. MFoF ska särskilt övervaka att organisationernas arbete med internationella adoptioner sker i enlighet med lag och principen om barnets bästa som den kommit till uttryck i FN:s barnkonvention och 1993 års Haagkonvention, samt på ett etiskt godtagbart sätt i övrigt. Myndigheten ska följa den internationella utvecklingen på sitt område, samla information i frågor som rör adoption av utländska barn, följa utvecklingen av kostnaderna för internationella adoptioner och bedriva informationsverksamhet samt lämna upplysningar och biträde åt myndigheter och organisationer. MFoF får förhandla med myndigheter och organisationer i andra länder om frågor som rör internationella adoptioner.

I samband med verksamhetsövergången från Socialstyrelsen utvidgades MFoF:s uppdrag om internationella adoptioner till att även avse frågor om medgivandeutredningar, föräldrautbildning och stöd efter adoptionen.

MFoF ska samråda med andra myndigheter och organisationer som är verksamma i sådan verksamhet som omfattas av myndighetens uppdrag. I årsredovisningen ska MFoF rapportera om utvecklingen inom myndighetens verksamhetsområde, belysa aktuella problem och redovisa vilka åtgärder som myndigheten vidtagit.

Regleringsbrev

Jämställdhetsintegrering

I regleringsbrevet för 2016 fick MFoF i uppdrag att redovisa en handlingsplan för hur myndigheten avser att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering i syfte att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Enligt uppdraget ska handlingsplanen beskriva på vilket sätt jämställdhet ska integreras i myndighetens ordinarie verksamhet, exempelvis i styrprocesser, och ska innehålla identifierade utvecklingsbehov och mål samt aktiviteter som myndigheten avser att vidta och genomföra åren 2017 och 2018.

En arbetsgrupp inom MFoF har arbetat med uppdraget. Arbetsgruppen och myndighetsledningen har haft möten med Nationella sekretariatet för genusforskning. Sekretariatet har också hållit en grundläggande utbildning om jämställdhetsintegrering, jämställdhetspolitiken och genusfrågor för all personal på myndigheten.

Eftersom MFoF nyligen har fått nya ansvarsområden kommer främsta fokus för arbetet med jämställdhetsintegrering 2017–2018 att vara kartläggning och strategisk planering. I handlingsplanen, som redovisades till regeringen den 28 oktober 2016 har MFoF satt upp effektmål, resultatmål och aktiviteter på tre områden för de närmaste åren:

- Myndighetens styrprocesser ska genomsyras av jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv.
- Stöd till föräldrar ska främja jämställdhet och jämlikhet.
- Diskriminering av adopterade ska synliggöras.

Uppdrag med mera

Statistikansvar och föreskriftsrätt

Genom en ändring av regleringsbrevet fick MFoF den 13 oktober 2016 i uppdrag att förbereda inordnandet av vissa uppgifter från Socialstyrelsen till den 1 januari 2017. Det avsåg dels att vara ansvarig myndighet för statistik om familjerätt och familjerådgivning enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken, dels att vara ansvarig för att enligt kungörelsen (1973:810) om socialnämndens medverkan vid fastställande av faderskap, m.m. fastställa formulär till protokoll som socialnämnd ska föra. MFoF och Socialstyrelsen har förberett inordnandet men övergången har inte genomförts eftersom regeringen ännu inte beslutat om ny instruktion för MFoF eller ändring i kungörelsen. Myndigheterna ska redovisa uppdraget senast den 24 februari 2017.

Samarbetssamtal

I samband med verksamhetsövergången från Socialstyrelsen i september 2015 tog myndigheten över ett uppdrag som Socialstyrelsen fått i sitt regleringsbrev 2014 om att kartlägga föräldrars erfarenheter och upplevda kvalitet av samarbetssamtal. Uppdraget redovisades till regeringen den 1 juni 2016 i rapporten *Samarbetssamtal – kartläggning av föräldrars och samtalsledares erfarenheter* (dnr 1.1.1:35/15).

Agenda 2030

År 2016 fick MFoF i uppdrag att bidra med underlag för Sveriges genomförande av FN:s Agenda 2030 för långsiktig hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling. Respektive myndighet ska bedöma vilka mål och delmål i agendan som myndighetens verksamhet har störst inverkan på, både på nationell och internationell nivå. Av Agenda 2030:s 17 mål och 169 delmål för hållbar utveckling

har MFoF i sin redovisning till regeringen i augusti 2016 identifierat 7 mål och 26 delmål där myndighetens verksamhet har möjlighet att påverka utvecklingen. Alla dessa mål har innehåll som berör hälsa, jämställdhet, social välfärd samt jämlikhet.

ANDT-strategin

I ett regeringsuppdrag som gavs i februari 2016 fick MFoF i uppdrag att stödja genomförandet av en samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016-2020 (ANDT-strategin). MFoF har under året deltagit i det myndighetsgemensamma arbete som leds av Folkhälsomyndigheten.

Samråd

Samråd ska ske med MFoF i vissa frågor som Socialstyrelsen fått regeringens uppdrag att utreda. Det gäller uppdrag om

- kunskapsunderlag och metodstöd om föräldraskapsstöd och om samordning av insatser avseende barn och unga med funktionsnedsättning
- nationellt samordnade informationsinsatser om familjehem m.m. för barn och unga
- assisterad befruktning.

Medarbetare från MFoF ingår också i Socialstyrelsens referensgrupp i uppdraget om att ta fram kunskapsstöd för socialtjänsten i HBTQ-frågor samt i analysgruppen för arbetet med utredningar när ett barn eller en vuxen avlidit till följd av ett brott (dödsfallsutredningar).

Vidare ska Socialstyrelsen, Barnombudsmannen och Statens institutionsstyrelse samråda med MFoF i sina respektive regeringsuppdrag om arbetet mot våldsbejakande extremism.

Praktik och beredskapsjobb

MFoF har fått i uppdrag att ta emot dels nyanlända arbetssökande, dels personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik åren 2016-2018. MFoF är också en av de myndigheter som i regleringsbrevet för 2017 fått i uppdrag att anställa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden i moderna beredskapsjobb. MFoF har ännu inte haft praktiska möjligheter att genomföra uppdragen.

Remisser

Under året har MFoF besvarat ett tiotal remisser, bland andra

- Slutbetänkandet Olika vägar till föräldraskap (SOU 2016:11)
- Barnkonventionen blir svensk lag (SOU 2016:19)
- Begränsningar i föräldrappeningen för föräldrar som kommer till Sverige med barn (SOU 2016:73).

Utredningsuppdrag

En medarbetare har deltagit som expert i 2014 års vårdnadsutredning (Ju 2014:14) med uppdrag att följa upp och utvärdera 2006 års vårdnadsreform. Vårdnadsutredningens uppdrag är slutfört och betänkandet *Se barnet!* (SOU 2017:6) har nyligen överlämnats. Vidare deltar en medarbetare som expert i Socialdataskyddsutredningen med uppdrag att analysera behandlingen av personuppgifter och anpassningar av författningar på Socialdepartementets verksamhetsområde med anledning av den nya dataskyddsförordningen (S 2016:05).

Myndighetssamverkan

Sedan ett drygt år tillbaka har MFoF sökt samverkan med en eller flera myndigheter för att gemensamt upphandla och förvalta de stödfunktioner som krävs för driften av myndigheten: IT-stöd, posthantering, städning, bevakning, kopiatorer, telefoni, tryckeritjänster, kontorsmateriel etc. MFoF har i dag ett stort antal avtal som ska bevakas och förvaltas vilket kräver ett omfattande arbete, inte minst i samband med upphandling. En samlokalisering skulle vidare innebära tillgång till sammanträdeslokaler m.m. I slutet av 2016 beslutade MFoF att ingå en myndighetssamverkan med Statskontoret med flera flyttar in i gemensamma lokaler den 1 september 2017.

Föräldraskapsstöd

Under året har MFoF inhämtat information och synpunkter om föräldraskapsstöd genom möten och deltagande i en rad konferenser, seminarier, utbildningar, workshops med mera. Myndigheten har knutit kontakter med relevanta aktörer och har en god bas för fortsatt utveckling av det nya verksamhetsområdet.

På kommunal och regional nivå varierar de organisatoriska förutsättningarna för arbetet med föräldraskapsstöd och det är otydligt vem som har ansvar för att stöd ges. Verksamheten involverar aktörer inom flera samhällssektorer som arbetar utifrån olika uppdrag och med offentliga, privata eller idéburna huvudmän. Många uttrycker oro för att det förebyggande arbetet prioriteras bort och att kortsiktig planering omöjliggör långsiktig beredskap att möta föräldrars behov av stöd.

Det finns idag vetenskapligt stöd för vissa strukturerade föräldrastödsprogram. Mycket föräldraskapsstöd sker dock i andra former i möten på arenor där barn och föräldrar finns, som mödra- och barnhälsovård samt förskola och skola. Det finns behov av att utvärdera detta arbete för att kunna beskriva främjande arbets- och förhållningssätt.

Förskola och skola är centrala arenor för föräldraskapsstöd, eller föräldrasamverkan. För att möjliggöra samarbete om nationell kunskapsutveckling behöver Skolverkets uppdrag utvidgas.

Flera aktörer har beskrivit att det finns en diskrepans mellan föräldrars intresse för stöd och deltagande i de stödinsatser som erbjuds. Det är också svårt att nå föräldrar med olika bakgrund och livsvillkor med information och insatser. Om föräldraskapsstöd ska bidra till bättre förutsättningar för alla barn behöver stödet utvecklas så att det blir tillgängligt för fler föräldrar.

Verksamhet under året

Våren 2016 genomförde MFoF en kartläggning för att få en bild av hur myndigheten kan börja arbeta med uppdraget. En snabbinventering av kunskapsläge, utvecklingsbehov och vilket behov av kunskap som finns hos olika aktörer gjordes. Vidare undersöktes hur kunskap kan kommuniceras på bästa sätt och vilken kompetens MFoF behöver för uppdraget. Den information som inhämtades sammanfattades i en promemoria (dnr 5.1:166/16) med frågor till Socialdepartementet och förslag till aktiviteter för myndigheten.

De frågor som riktades till Socialdepartementet var ett förslag om att revidera den nationella strategin för ett utvecklat föräldrastöd och önskemål om förtydligande avseende omfattningen av MFoF:s uppdrag. MFoF framförde också betydelsen av regionala aktörer och önskemål om att Länsstyrelsens uppdrag blir permanent och utvidgas till stöd till föräldrar under barnets hela uppväxt. Under hösten inleddes arbete i enlighet med de förslag som tagits fram under vårens kartläggning.

MFoF har börjat undersöka frågan om förvaltning av strukturerade föräldrastödsprogram. Insamling av information och synpunkter från bland annat myndigheter, forskare och programföreträdare pågår. Ett arbete för att bidra till kvalitetssäkring av föräldraskapsstöd till nyanlända har inletts med en workshop för nationella aktörer. MFoF har deltagit i möten med SKL:s nätverk för att stärka barnets rättigheter och har inhämtat information om föräldraskapsstöd inom landstingens verksamheter.

Arbetet med att revidera den vägledning för arbetet med föräldraskapsstöd som MFoF tog över från Folkhälsomyndigheten har inletts och regionala konferenser planeras till hösten 2017 i samarbete med Länsstyrelserna.

I slutet av året inleddes rekrytering av en forskningskunnig person med kompetens inom föräldraskapsstöd och folkhälsoarbete.

Samråd

MFoF har under året haft en nära dialog med länsstyrelsernas föräldrastödssamordnare.

Samråd med Socialstyrelsen har skett med anledning av Socialstyrelsens uppdrag om föräldraskapsstöd för föräldrar och vårdnadshavare till flickor och pojkar med funktionsnedsättning. MFoF har deltagit i Nationell myndighetssamverkan inom ANDT-området som leds av Folkhälsomyndigheten. Vidare har MFoF deltagit i MUCF:s workshop med ungdomsintegrering i myndigheter och träffat Kommissionen för jämlik hälsas sekretariat och talat om föräldraskapsstöd.

MFoF har deltagit i möten med SKL:s barnrättsnätverk för landsting och för kommuner samt i en referensgrupp till SKL:s arbete med att utforma en strategi för framtidens hälsa. Vidare har MFoF utbytt information med SKL och fått synpunkter på utvecklingen av föräldraskapsstödsverksamheten.

MFoF deltar i ett samverkansprojekt som leds av Göteborgs universitet och DART kommunikations- och dataresurscenter om stöd till föräldrar med egna svårigheter som har barn med funktionsnedsättning.

Myndigheten har haft dialog med styrelsen för Föreningen för familjecentralers främjande. MFoF medverkade vid föreningens årsmöte och fick tillfälle att inhämta synpunkter på förebyggande arbete från olika professioner från hela landet.

Under verksamhetsåret har MFoF haft kontinuerligt informations- och erfarenhetsutbyte med Duvnäs föräldrastöd och en dialog har inletts med Ericastiftelsen om möjligheter att utveckla stöd för föräldrar som har adopterat.

Familjerådgivning

Familjerådgivningen vänder sig till par, föräldrar och familjer. Under året har MFoF inhämtat information och synpunkter om familjerådgivningen. MFoF har haft möten med styrelsen för Föreningen Sveriges kommunala familjerådgivare (KFR) och tagit del av de frågor som föreningen lyft fram. Vidare har medarbetare i MFoF medverkat vid och deltagit i KFR:s studiedagar och fått tillfälle att inhämta synpunkter från familjerådgivare från hela landet.

Under 2017 kommer MFoF att ta över ansvaret för den statistik som förs över familjerådgivningen. En översyn av statistiken är planerad och MFoF har tagit upp frågan om samverkan för det arbetet med KFR:s styrelse.

Familjerätt

Utvecklingen av behandlingsmetoder vid ofrivillig barnlöshet har fått stor betydelse för människors möjlighet att bilda familj. Den kan till och med sägas ha ändrat eller utvidgat själva begreppet familj genom att ett föräldraskap kan definieras på flera olika sätt: genetiskt, biologiskt, rättsligt och socialt. Regleringen ser olika ut i olika länder. Då barn kommer till på sätt som är möjliga i andra länder men som i Sverige inte är reglerade eller tillåtna uppstår komplicerade rättsliga situationer och väcker frågor om hur barnets intressen och rättigheter ställs i relation till föräldrarnas. Exempel på sådana förfaranden är surrogatarrangemang eller assisterad befruktning med anonym donator. Olika vägar

till föräldraskap medför att kommuner och andra myndigheter måste anpassa sin handläggning efter omständigheterna i varje enskilt fall.

Antalet faderskapsärenden har ökat i kommunerna till följd av att många människor befinner sig i asylprocess. Kommunerna efterfrågar vägledning i hur de ska bedöma barnets hemvist i de fall barnet saknar uppehållstillstånd men föräldrarna önskar att faderskapet fastställs. I flera fall saknar föräldrarna godkänd legitimationshandling, vilket komplicerar handläggningen både vad gäller provtagning för DNA och fastställandet av faderskapet som då måste avgöras i domstol.

Faderskapsutredningar för ensamkommande barn är förenade med särskilda svårigheter då föräldrarna inte finns i Sverige och informanten i utredningen därför oftast blir barnet. Det är i princip omöjligt att få kontakt med föräldrar som befinner sig på flykt eller i ett krigsdrabbat land och många av dessa utredningar måste därför läggas ner. Kommunerna önskar vägledning om hur de ska hantera dessa utredningar.

Den problematiska situationen inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård med hög arbetsbelastning och personalomsättning börjar synas också bland familjerättssekreterare. Detta är allvarligt med tanke på att nya vägar till föräldraskap och mängden komplicerade faderskapsärenden ställer stora krav på familjerättens kompetens, erfarenhet och flexibilitet.

Verksamhet under året

Under året har MFoF svarat på ett stort antal frågor både på telefon och via mejl från framför allt yrkesverksamma inom socialtjänsten, från andra statliga myndigheter men även från allmänheten och media. Det kan röra myndighetens ställningstaganden, statistik, innehållet i lagstiftningen, metoder, riktlinjer med mera. Många av frågorna är komplexa och rör bland annat utredning och fastställande av faderskap och föräldraskap, fastställande av rättsligt föräldraskap efter surrogatarrangemang, avtal om vårdnad, boende och umgänge, offentlighet och sekretess samt handläggning och dokumentation. Frågor om socialnämndens ansvar för att fastställa faderskap för barn som är i asylprocessen och för ensamkommande barn har varit särskilt återkommande under året. En förutsättning för att socialnämnden ska vara behörig att utreda faderskapet för ett barn är att barnet har hemvist i Sverige (2 kap. 1 § FB). Den definition av hemvistbegreppet som finns i 7 kap. 2 § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap ska vara utgångspunkt även för hur man tillämpar bestämmelsen i FB. Definitionen i 1904 års lag är emellertid allmänt hållen och ger utrymme för skönsmässiga bedömningar. Bristen på klara kriterier för hemvistanknytningen innebär i vissa fall svårigheter för handläggarna att bedöma barnets hemvist och bedömningarna blir olika i kommunerna. Detta medför att det är svårt att förutse resultatet av hemvistbedömningen för de personer som berörs. MFoF har beskrivit problemen och framhållit behovet av en översyn av lagstiftningen i en promemoria till Justitiedepartementet.

Mot bakgrund av de många frågor som finns om fastställande av faderskap och föräldraskap har MFoF prioriterat att revidera handboken Att fastställa faderskap. Arbetet pågår, och under året har arbetsgruppen haft ett möte med den referensgrupp med företrädare för sju kommuner som knutits till uppdraget. Vidare har arbetsgruppen träffat företrädare för Skatteverket, Migrationsverket och Utrikesdepartementet för att diskutera aktuella frågor. För att ge ytterligare stöd har MFoF kartlagt de mest förekommande frågorna om socialnämndernas utredningar om faderskap, föräldraskap och moderskap samt sammanställt svar på dessa. Vanliga frågor och svar kommer att publiceras på hemsidan under första kvartalet 2017.

I december publicerade MFoF information om socialnämndens utredning när barn har kommit till genom assisterad befruktning av ensamstående kvinnor (MFoF informerar 2016:1). Ensamstående kvinnor har rätt till assisterad befruktning i den svenska hälso- och sjukvården sedan den 1 april 2016.

Regeringsuppdraget om att kartlägga samarbetsamtal, som MFoF tog över från Socialstyrelsen i samband med verksamhetsövergången, redovisades i juni. MFoF har utifrån resultaten åtagit sig att ta fram ett kunskapsbaserat och i den mån det är möjligt evidensbaserat utbildningsmaterial som alla samtalsledare bör genomgå innan de självständigt leder samarbetsamtal. Materialet ska även innehålla metoder och modeller för att samtala med de barn som samtalen rör. MFoF anser också att kunskaperna om effekterna av samarbetsamtal på nationell nivå behöver utvecklas. Det kan ske genom utveckling av den familjerättsliga statistiken men också genom att ett instrument/enkät för uppföljning tas fram. I det sammanhanget har MFoF inlett samråd med Socialstyrelsen om ett arbete där om barnsamtal.

MFoF har påbörjat arbetet med att ta fram ett handläggningsstöd för socialnämndernas arbete med riskbedömningar i ärenden om vårdnad, boende och umgänge. I regleringsbrevet för 2017 har myndigheten också fått ett sådant uppdrag som ska redovisas senast den 7 maj 2018.

En medarbetare har deltagit som expert i 2014 års vårdnadsutredning (Ju 2014:14) som haft till uppdrag att följa upp och utvärdera 2006 års vårdnadsreform.

Under första delen av 2017 tar MFoF över ansvaret från Socialstyrelsen för de föreskrifter och allmänna råd som gäller socialnämndens

- ansvar vid ny vårdnadshavare (SOSFS 2006:20)
- handläggning av ärenden om adoption (SOSFS 2008:8 och SOSFS 2014:8)
- utredning och fastställande av faderskap (SOSFS 2011:2)
- utredning och fastställande av föräldraskap (SOSFS 2011:3)
- ansvar för vissa frågor om vårdnad, boende och umgänge (SOSFS 2012:4).

MFoF har tillsammans med Socialstyrelsen förberett övergången av dessa föreskrifter och allmänna råd så att MFoF:s beslut om föreskrifter och allmänna råd och Socialstyrelsens upphävande kan ske samtidigt.

Samråd

MFoF medverkar på olika sätt och i olika sammanhang på det familjerättsliga området. Som ansvarig för frågor kring särskilt förordnade vårdnadshavare deltar MFoF i Socialstyrelsens samråd kring nationellt samordnade informationsinsatser om familjehem m.m. för barn och unga. MFoF deltar vidare i Socialstyrelsens referensgrupp till uppdraget om att ta fram kunskapsstöd för socialtjänsten i HBTQ-frågor och ingår i analysgruppen för arbetet med dödsfallsutredningar. Myndigheten deltar i både styrgrupp och projektgrupp om enklare faderskap/föräldraskapsbekräftelse som leds av SKL.

Medarbetare vid MFoF har medverkat i Domstolsakademins utbildning i familjerätt för domare och vid Ersta Sköndal Högskolas uppdragsutbildning om vårdnadsutredningar.

MFoF har deltagit i en rad sammanhang på det familjerättsliga området, bland annat för att inhämta kunskap om arbetet i olika delar av landet och för att presentera myndighetens verksamhet. Flera medarbetare deltog t.ex. i Familjerättssociologernas Riksförenings (FSR) familjerättsdagar, Sociologdagarna, Barnrättsdagarna, Socialchefsdagarna och på Barnrättstorget i Almedalen.

Internationella adoptioner

Adoptionsförmedling

De internationella adoptionerna minskar över hela världen samtidigt som de nationella adoptionerna i ursprungsländerna ökar. I Sverige har de internationella adoptionerna minskat med 23 procent

sedan år 2015, och med 64 procent åren 2005-2015. År 2016 genomfördes 259 adoptioner till Sverige via de svenska adoptionsorganisationerna. Året innan genomfördes 336.

Eftersom adoptionsorganisationerna är avgiftsfinansierade innebär färre adoptioner minskade intäkter. Samtidigt ökar kraven på förmedlingsverksamheten både vad gäller kompetens och tidsåtgång. Varje förmedlingsärende tar mer tid och kräver mer kvalificerade bedömningar, eftersom de barn som kan adopteras är äldre och med få undantag har sjukdomar, funktionsnedsättningar och svår social bakgrund. Vidare har adoptionsorganisationerna samarbetskontakter i lika många länder som tidigare även om antalet adoptioner minskat.

För kommunerna innebär det minskade antalet adoptioner svårigheter att upprätthålla adoptionskompetensen och för de blivande adoptivföräldrarna långa väntetider till föräldrautbildning och bristande stöd efter adoptionen.

Utvecklingen innebär att bedömningen av barnets bästa vid auktorisation och tillsyn har blivit alltmer komplex. Arbetet kräver en fördjupad granskning av förmedlingsarbetet i Sverige och i ursprungsländerna. Vidare behöver MFoF ha ett mer aktivt utbyte, med myndigheter och andra aktörer i både ursprungs- och mottagarländer.

Genom det arbete som MFoF utfört under året har myndigheten fortsatt att bidra till hög kvalitet i den internationella adoptionsverksamheten i Sverige. Som i årsredovisningen för 2015 måste dock framhållas att de ändrade förutsättningarna innebär en utmaning i att upprätthålla den höga kvalitet som arbetet med internationella adoptioner kräver. Det finns ett fortsatt stort behov av att, som i flera andra länder, se över hur verksamheten kan anpassas till dagens förhållanden. I budgetpropositionen för 2017 anför regeringen att det finns behov av att anpassa dagens organisering av adoptionsförmedlingsverksamheten och det stöd som lämnas i samband med internationell adoption till nya förhållanden. Även barnrättsperspektivet behöver förstärkas i detta hänseende (prop. 2016/17:1, utgiftsområde 9, s.164).

Enskild adoption

Den eller de som vill adoptera ett barn från utlandet ska enligt huvudregeln anlita en auktoriserad adoptionsorganisation. Undantag kan göras i enstaka fall av adoption som avser släktingbarn eller där det annars finns särskilda skäl att adoptera utan förmedling av en organisation. MFoF ska i dessa fall, innan barnet lämnar landet, pröva om förfarandet är godtagbart. I MFoF:s prövning ingår att bedöma om särskilda skäl föreligger och om det kan befaras att förmedlingssättet inte är tillförlitligt. Samma krav på medgivande från socialnämnden och genomgången föräldrautbildning gäller som vid adoptioner förmedlade av adoptionsorganisation.

Vid dessa så kallade enskilda adoptioner är det svårt att bedöma om en adoptionsplacering är till barnets bästa. Det gäller vid adoption av redan kända barn, ofta släktingbarn, som är bosatta i sitt hemland när frågan prövas av svenska myndigheter. En del av dessa barn lever i fungerande familjer. Frågan om en adoptionsplacering är till barnets bästa omfattas inte av socialnämndens prövning av sökandes lämplighet att ta emot barn för adoption, och frågan omfattas inte heller av MFoF:s prövning (prop. 1996/97:91 s. 79). Det är därför angeläget att det i barnets hemland utreds om den planerade adoptionen är till barnets bästa. I länder som inte anslutit sig till 1993 års Haagkonvention kan det saknas krav på att detta måste göras.

I betänkandet Modernare adoptionsregler (SOU 2009:61) finns förslag som syftar bland annat till att stärka barnets rättigheter vid adoption. Bedömningen av om den tänkta adoptionen av ett känt barn är till barnets bästa ska, enligt förslaget, göras av socialnämnden på ett tidigt stadium. MFoF har under året haft kontakter med Justitiedepartementet med anledning av förslagen, och vill understryka vikten av att dessa genomförs i den proposition som regeringen aviserat till våren.

Stöd till adoptivfamiljer

Adopterade har rätt till stöd efter adoptionen. Att bli adopterad och att adoptera är påfrestande livserfarenheter och särskilt stöd kan behövas. Forskning visar att relativt små tidiga insatser kan stimulera en god utveckling och förebygga framtida problem. I Danmark är det numera obligatoriskt med rådgivning till adoptivfamiljer både före och efter adoptionen. Adoptivföräldrar i Sverige uppmuntras under föräldraförberedelsen att söka råd och stöd efter adoptionen men alltför få kommuner har ett adoptionskompetent stöd att erbjuda. Mot bakgrund av detta behövs ett generellt stöd som kan erbjudas alla adoptivfamiljer.

Stöd till adopterade som söker sitt ursprung

Det finns ett stort behov av stöd till adopterade som söker sitt ursprung. Utöver information om var adoptionsdokumentation kan finnas i Sverige behöver de adopterade praktisk hjälp att fortsätta sökandet i ursprungslandet och stöd vid eventuell kontakt med biologisk familj. Stöd behövs också då adopterade eftersöks av biologiska familjer i ursprungslandet eller biologiska syskon som adopterats till andra familjer.

MFoF har inte i uppdrag att ge adopterade individuellt stöd. År 2013 lämnade MIA ett förslag till Socialdepartementet om hur praktiskt stöd till adopterade som söker sitt ursprung kan organiseras.

Verksamhet under året

MFoF:s arbete med internationella adoptioner omfattar bland annat prövning av om ansökande adoptionsorganisationer kan ges auktorisation att arbeta med internationell adoptionsförmedling i Sverige respektive i visst annat land. I MFoF:s arbete ingår tillsyn över de auktoriserade organisationerna. Myndigheten prövar också ärenden om enskild adoption, utfärdar artikel 23-intyg, godkänner adoptioner med mera.

Auktorisationer och antalet förmedlade adoptioner

Under 2016 har tre ideella organisationer haft auktorisation att arbeta med internationell adoptionsförmedling i Sverige t.o.m. den 31 december 2017: Adoptionscentrum, Barnen Framför Allt – Adoptioner (BFA-A) och Barnens Vänner – internationell adoptionsförening (BV). Auktorisationerna är förenade med villkor beslutade av MIA den 29 maj 2015.

Organisationerna har under 2016 varit beviljade auktorisation att arbeta med internationell adoptionsförmedling i 31 ursprungsländer. 30 av länderna (alla utom Kosovo) är anslutna till FN:s barnkonvention (BK i tabellen nedan). 28 har anslutit sig till 1993 års Haagkonvention (HK i tabellen).

157 barn anlände år 2016 genom Adoptionscentrum, 72 barn genom BFA-A och 30 barn genom BV, totalt 259 barn. Flest barn kom från Taiwan (47 barn), Sydkorea (31 barn) och Sydafrika (21 barn).

Auktorisationer 2016

	BK	HK	Adoptionscentrum	Barnen framför allt - adoptioner	Barnens vänner	Kommentar
1	Ja	Ja	✓	✓		
2	Ja	Ja	✓	✓		
3	Ja	Ja	✓			Ny fr.o.m. 2016-10-24
4	Ja	Ja	✓			
5	Ja	Ja	✓			
6	Ja	Ja	✓			
7	Ja	Ja	✓			
8	Ja	Ja	✓			Gällde till 2016-05-18
9	Ja	Ja		✓		
10	Ja	Ja	✓	✓	✓	För avslut av ärenden.
11	Ja	Ja	✓		✓	
12	Ja	Ja	✓			
13	Nej	Nej	✓			
14	Ja	Ja	✓			
15	Ja	Ja	✓			
16	Ja	Ja		✓		
17	Ja	Ja	✓			
18	Ja	Ja	✓			
19	Ja	Ja	✓			
20	Ja	Ja		✓		
21	Ja	Ja	✓			
22	Ja	Ja	✓			
23	Ja	Ja	✓			
24	Ja	Nej	✓			
25	Ja	Nej	✓	✓	✓	
26	Ja	Ja	✓	✓		
27	Ja	Ja		✓		
28	Ja	Ja	✓			Ny fr.o.m. 2016-10-24
29	Ja	Ja		✓		
30	Ja	Ja	✓			
31	Ja	Ja	✓			

Under 2015 ansökte BFA-A om förnyad auktorisation för Indien. Ansökan beviljades under 2016, men förenades med villkor. Beslutet överklagades av BFA-A till förvaltningsrätten, som avslag överklagandet.

Avslag på auktorisationsansökningar

Under 2015 ansökte Adoptionscentrum om förnyad auktorisation att arbeta med internationell adoptionsverksamhet i bland annat Ghana. Ansökan avseende Ghana avsågs 2016. Under 2015 ansökte Adoptionscentrum också om auktorisation att arbeta med internationell adoptionsverksamhet i Honduras och Nigeria. Ansökan avseende Honduras respektive Nigeria avsågs 2016. Även BFA-A ansökte 2015 om auktorisation att arbeta med internationell adoptionsverksamhet i Honduras. Ansökan avsågs 2016. Inget av nämnda beslut om avslag har överklagats.

Tillsyn över adoptionsorganisationerna

Myndigheten har utarbetat och följt en tillsynsplan för 2016. Planen omfattar vissa årligen återkommande aktiviteter som granskning av årsredovisning, verksamhetsberättelse, styrelseprotokoll och olika rapporter från de auktoriserade adoptionsorganisationerna. Vidare omfattas utredning, bevakning och uppföljning av olika förhållanden rörande organisationernas förmedlingsarbete samt uppföljning av omständigheter som uppmärksammats i samband med auktorisation och tillsyn. Planen omfattar också utredning av och tillsynsresor till prioriterade länder.

Myndigheten har haft fortlöpande kontakt med adoptionsorganisationerna och granskat handlingar som de gett in. Genom möten och erfarenhetsutbyten med organisationerna har myndigheten medverkat till diskussion mellan organisationerna i adoptionsfrågor, bland annat i samband med organisationsträff och utbildningsdag. Myndigheten har också gjort tillsynsbesök till adoptionsorganisationerna. Frågor som varit aktuella under 2016 är bland annat organisationernas medverkan i matchningsförfarandet och utvecklingen i vissa ursprungsländer.

Som en del av tillsynen över de auktoriserade adoptionsorganisationerna skickar MFoF en enkät till alla som adopterat barn genom adoptionsorganisationerna. Eftersom svarsfrekvensen gällande enkäten som skickades ut 2016 avseende barn hemkomna 2015 var låg har MFoF skickat ut påminnelser. Analys av svaren har därför ännu inte gjorts. MFoF har under 2016 arbetat om föräldraenkäten.

MFoF har under året genomfört tillsynsresor till Taiwan, Kirgizistan och Thailand. Under tillsynsresorna besöker MFoF bland annat svenska ambassaden, adoptionsmyndigheten i landet, lokala sociala myndigheter, domstol, institutioner för barn samt barnrättsorganisationer som arbetar med att stötta socialt utsatta familjer. Över tillsynsresorna har upprättats rapporter med en redogörelse för situationen i respektive land med bedömning kring förutsättningarna för internationella adoptioner.

MFoF har under året också besökt Vietnam för möten med Department of Adoptions vid Justitieministeriet och UNICEF.

MFoF för kontinuerliga samtal med adoptionsorganisationerna och kallar till möten med dessa angående frågeställningar som kan uppkomma i ursprungsländerna.

Kostnadsutveckling och renodling av kostnader

Eftersom adoptionsverksamheten i huvudsak är avgiftsfinansierad innebär nedgången i antalet förmedlade adoptioner att intäkterna har minskat samtidigt som handläggningstiden för respektive ärende ökat, bland annat på grund av mer komplicerade adoptionsprocesser. Färre antal adoptioner men med en längre handläggningstid per ärende har lett till högre kostnader i Sverige, vilket i sin tur lett till högre adoptionsavgifter.

Avgiften till organisationen kan delas upp i två delar: en Sverigedel och en utlandsdel. Sverigedelen avser kostnader för organisationens arbete i Sverige, medan utlandsdelen hänför sig till organisationens kostnader i utlandet. Kostnadsutvecklingen åren 2011–2015 redovisas i tabellen nedan.

Kostnadsutvecklingen för familjer som adopterar genom en organisation

Belopp i Tkr	2011	2012	2013	2014	2015
Organisationernas avgifter för ...					
1. kostnader i Sverige	70	78	84	89	94
2. kostnader i ursprungslandet	69	65	60	66	70
Summa	139	143	144	155	164
Övriga kostnader som familjen betalar					
3. Översättning, legaliseringar med mera	13	14	19	20	21
4. Resa och uppehälle	59	58	60	55	59
Summa	72	72	79	75	80
Total - Genomsnittlig kostnad för familjen	211	215	223	230	244

Källa: De auktoriserade adoptionsorganisationerna, siffrorna anges i villkorsbilaga 2. Uppgifterna bygger på samtliga adoptioner respektive år. Organisationerna har redovisat sina avgifter per land (1 och 2) och beräknade övriga kostnader per land (3 och 4). Genomsnittskostnaden är ett vägt medelvärde.

MFoF har under många år arbetat med att nå större enhetlighet i hur adoptionsorganisationerna redovisar kostnader för adoptioner på sina webbplatser för att lättare kunna jämföra kostnaderna mellan organisationerna. MFoF arbetar också för ökad transparens vad gäller avgifter och kostnader i utlandet. MFoF kommer att fortsätta arbetet med ökad transparens och tydlighet i dialog med adoptionsorganisationerna.

Under ledning av sekretariatet för Haagkonventionen har MFoF tillsammans med andra konventionsstater aktivt bidragit till arbetet i the Financial Experts Group med att utarbeta instrument för att öka transparensen också internationellt.

Enligt 6 a § LIA får sådan annan verksamhet som organisationerna bedriver inte äventyra förtroendet för adoptionsverksamheten. Det innebär att annan verksamhet måste hållas ekonomiskt skild från adoptionsverksamheten och redovisas separat. Adoptionsorganisationerna ska i sina årsredovisningar som ges in till MFoF specificera resultaträkningen i en resultatredovisning uppdelad på verksamhetsgrenarna förmedlingsverksamhet, medlemsverksamhet och stöd/biståndsverksamhet. MFoF ser löpande över biståndsprojektens relation till förmedlingsverksamheten och att adoptionsorganisationerna håller verksamheterna ekonomiskt och personellt åtskilda så långt detta är möjligt.

Nya villkor för auktorisation

I avvaktan på en översyn av verksamheten och som ett led i att anpassa villkoren till senare års ändrade förhållanden har MFoF under året genomfört en översyn av de villkor som MFoF utfärdar och som knyts till adoptionsorganisationernas auktorisation enligt lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling. Översynen har gjorts i samråd med adoptionsorganisationerna och nya villkor kommer att beslutas under våren 2017. Mot den bakgrunden fick adoptionsorganisationerna hösten 2015 auktorisation för två år i stället för som tidigare fyra år.

Ny form för tillsynsrapporteringen

Myndigheten har under 2016 utarbetat en ny form av tillsynsrapport som på ett tydligare sätt ska återföra resultatet av tillsynen. Avsikten är att den nya tillsynsrapporten ska leda till större nytta och förbättra kvaliteten i den internationella adoptionsverksamheten. Förhållanden att följa förs vidare till 2017 års tillsynsplan.

Enskild adoption, artikel 23-intyg, godkännanden med mera

MFoF har under 2016 prövat 34 ärenden om enskild adoption. I dessa ärenden prövar MFoF om det finns särskilda skäl att adoptera utan anlitan­de av en auktoriserad adoptionsorganisation och om förfarandet vid enskild adoption är godtagbart. En inte obetydlig del av myndighetens verksamhet består i att informera enskilda om förutsättningarna för enskild adoption, utan att detta för den skull leder till någon ansökan. Antal ärenden har varierat mellan ca 30 och 50 per år.

I ärenden om enskild adoption där barnets hemvistland är anslutet till 1993 års Haagkonvention ska konventionens bestämmelser följas. MFoF är centralmyndighet enligt konventionen och har under 2016 förmedlat de handlingar som enligt konventionen ska lämnas till det andra landet.

En adoption som, enligt intyg av den behöriga myndigheten i den stat där adoptionen har ägt rum, har genomförts i enlighet med Haagkonventionen erkänns automatiskt i de övriga fördragsslutande staterna. MFoF utfärdar dessa s.k. artikel 23-intyg när adoptionen har ägt rum i Sverige. Under 2016 inkom 21 sådana ärenden.

MFoF har under 2016 även handlagt ärenden om godkännande av utländska adoptionsbeslut. Utländska adoptionsbeslut erkänns automatiskt i Sverige om den eller de sökande var medborgare i eller hade hemvist i den aktuella staten när beslutet meddelades. Om adoptivbarnet var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige när beslutet meddelades krävs dock att adoptionsbeslutet godkänns av MFoF för att det ska gälla i Sverige. Även i vissa andra fall kan MFoF godkänna ett utländskt adoptionsbeslut.

Statsbidrag till organisationer på adoptionsområdet

Enligt regleringsbrevet för år 2016 fick MFoF betala ut statsbidrag om högst 1 800 tkr till de auktoriserade adoptionsorganisationerna och riksorganisationer för adopterade.

MFoF har fördelat statsbidraget till de auktoriserade adoptionsorganisationerna och till riksorganisationer för adopterade enligt den reglering som följer av förordningen (2008:1239) om statsbidrag till auktoriserade adoptionsorganisationerna och till riksorganisationer för adopterade (statsbidragsförordningen).

För år 2016 har det inneburit att hälften av statsbidraget som avsatts till de auktoriserade adoptionsorganisationerna har fördelats med lika stort belopp till varje organisation och den andra hälften har fördelats efter genomsnittligt antal förmedlade adoptioner under de två senaste kalenderåren. Ingen adoptionsorganisation har fått mer än 10 tkr i statsbidrag per genomsnittligt antal förmedlade adoptioner under en tvåårsperiod.

När det gäller riksorganisationer för adopterade har MFoF för 2016 i enlighet med statsbidragsförordningen beslutat ge ett verksamhetsstöd till de organisationer som uppfyllde vissa kriterier. Två organisationer ansökte om bidrag och beviljades 50 tkr vardera, nämligen Adopterade Koreaners Förening (AKF) och Organisationen för vuxna Adopterade och Fosterbarn (AFO).

Statsbidrag per förmedlad adoption

Belopp i SEK	Statsbidrag	Adoptioner årligen, genomsnitt 2014-15	Per förmedlad adoption
Adoptionscentrum	818 605	205	3 993
Barnen Framför Allt-Adoptioner	526 381	91,5	5 753
Barnens vänner - internationell adoptionsförening	355 014	35,5	10000
Totalt	1 700 000	332	5 120

Internationellt samarbete

De nordiska centralmyndigheterna möts en gång per år, 2016 ägde mötet rum i Reykjavik. Vidare deltar MFoF i ett europeiskt nätverk mellan centralmyndigheter, den så kallade pilotgruppen. Gruppen träffades i Paris i början av året och under hösten i Hamburg. Vid de nordiska mötena och pilotgruppsmötena diskuteras aktuella frågor inom det internationella adoptionsområdet.

MFoF och den norska centralmyndigheten för internationella adoptionsfrågor Barne, ungdoms- og familiedirektoratet, Bufdir, har identifierat flera olika samarbetsområden och påbörjat ett samarbete i syfte att utbyta erfarenheter och diskutera gemensamma frågeställningar.

MFoF har under 2016 gjort en resa till Vietnam i syfte att diskutera utvecklingen av adoptionsverksamheten i landet. Vidare har MFoF deltagit i ett Euradoptmöte i Utrecht.

Samråd med mera

MFoF har under året haft erfarenhets- och informationsutbyte med bland andra Socialstyrelsen, Migrationsverket, Barnombudsmannen, Utrikesdepartementet, Justitiedepartementet, Familjerättssociomernas riksförening (FSR), Haagkonferensen för internationell privaträtt och International Social Service/International Reference Centre for the Rights of Children Deprived of their Family (ISS/IRC).

MFoF tar emot delegationer, bland annat från adoptionsmyndigheter och företrädare för institutioner för barn från ursprungsländer när dessa besöker Sverige. Myndigheten har under året tagit emot besök från Taiwan, Turkiet och Sydkorea.

Dessutom inhämtar MFoF information om ursprungsländerna i form av rapporter från Utrikesdepartementet och olika internationella FN-organ samt organisationer, bland annat från ISS/IRC.

Kommunikation

Webbplatsen www.mfof.se och tryckt informationsmaterial har varit myndighetens primära kanaler för kommunikation med målgrupperna under 2016.

När det gäller pressfrågor är det i första hand nedgången i antalet internationella adoptioner, surrogatmoderskap och familjerättsliga ärenden som har föranlett kontakter med media.

Myndigheten har under årets senare del anställt en kommunikatör som ska utveckla arbetet utifrån ett kommunikativt perspektiv. Resurserna har hittills inriktats på att

- ringa in primära målgrupper kopplade till myndighetens nya uppdrag
- utveckla formerna för att omvärldsbevaka och kartlägga behov (enkäter med mera)
- fortsätta implementera myndighetens nya namn och utseende.

Utbildningar och konferenser

MFoF har arrangerat utbildningar och konferenser samt deltagit i flera evenemang och utbildningar som andra aktörer har arrangerat. Under rubriken Kommunernas ansvar för internationella adoptioner har MFoF hållit en heldag i Stockholm för yrkesverksamma, och fortsätter under våren 2017 i Göteborg, Kalmar och Luleå. När det gäller föräldraskapsstöd anordnades en workshop med experter från ett stort antal myndigheter om stödet till nyanlända föräldrar.

På Barnrättstorget i Almedalen hölls ett öppet seminarium med Hanna Wallensteen (fil. kand i psykologi och föreläsare) där MFoF – utifrån ett barnperspektiv – belyste hur olika stöd kan förebygga att barn far illa av föräldrars konflikter och svårigheter. MFoF tog också tillfället i akt att informera om vårt nya uppdrag på områdena föräldraskapsstöd, familjerådgivning och familjerätt.

Publikationer

I december publicerades det första informationsbladet *MFoF informerar*, som ger stöd till kommunernas handläggare utifrån förändringar i lagstiftningen på området

2016:1 Socialnämndens utredning när barn har kommit till genom assisterad befruktning av ensamstående kvinnor

Handboken Adoption och utbildningsmaterialet Föräldraskap genom adoption som reviderades 2014 har översatts till engelska i en lite kortad version för att kunna användas i kontakten med yrkesverksamma i ursprungsländerna.

Kompetensförsörjning

Vid årsskiftet 2016/2017 hade MFoF 15 anställda, samtliga kvinnor. Medelåldern för de anställda vid MFoF var 50,8 år i slutet av 2016. Den kompetens personalen har är adekvat för att fullgöra myndighetens uppgifter.

Målet för myndighetens kompetensförsörjning är att trygga behovet av kompetent personal för framtiden samt att de anställda ska ha god kännedom om utvecklingen inom myndighetens verksamhetsområden och ha möjlighet till adekvat fortbildning av betydelse för verksamheten och den enskilde.

Personalen erbjuds fortbildning för att hålla sig à jour med utvecklingen inom de olika verksamhetsområdena. Deltagande i olika konferenser och – för arbetet med internationella adoptioner – de tillsynsresor som genomförs utgör också en god möjlighet till kompetensutveckling. Socionomerna som arbetar med internationella adoptioner har regelbunden handledning, och handledning hålls också efter tillsynsresor. Övriga medarbetare har erbjudits handledning och formerna för det övervägs.

MFoF följer forskningen på sina områden. Det är en förutsättning för ett väl genomfört arbete att personalen har en humanistisk och demokratisk grundsyn samt att värdegrundsfrågor diskuteras. En introduktion till den statliga värdegrunden och ett värdegrundsarbete för myndigheten har planerats till början av 2017.

Personalen ska vidare ha sådan utbildning som krävs för att använda den tekniska utrustning som behövs i det dagliga arbetet liksom goda språkkunskaper.

Uppnådda mål och åtgärder 2016

MFoF:s bedömning är att de vidtagna åtgärderna under 2016 sammantaget har bidragit till att verksamhetens mål uppfylls.

I och med det förändrade uppdraget har myndigheten tillförts ytterligare kompetens genom nya medarbetare. Två familjerätts socionomer, en familjerättsjurist och en kommunikatör har anställts. En forskningskunnig medarbetare för föräldraskapsstödsfrågorna har rekryterats. En konsult har arbetat med myndighetens administrativa stöd.

All personal har genomgått en grundläggande utbildning om jämställdhetsintegrering, jämställdhetspolitiken och genusfrågor som hållits av Nationella sekretariatet för genusforskning. Den 2015 påbörjade interna utbildningen i familjerätt med externa föreläsare för samtliga handläggare har fortsatt under 2016.

Arbetet med familjerätt, familjerådgivning och föräldraskapsstöd har också inneburit en möjlighet till kompetensutveckling för den tidigare befintliga personalen. För att nå de fördelar som finns med att ha uppgifterna samlade i en, mindre myndighet bör samtliga handläggare ha kunskap om de olika verksamhetsområdena.

Kompetensutvecklingen har också bestått i deltagande i nationella och internationella konferenser och seminarier angående barn- och adoptionsfrågor, sociala frågor, tillsynsfrågor med mera samt deltagande i utrikes resor till barnens ursprungsländer. En medarbetare har deltagit i Uppsala

universitetets grundutbildning i mänskliga rättigheter och två medarbetare i Förvaltningsakademins vid Södertörns högskola utbildning om statlig förvaltning och tjänstemannarollen.

- Ett rättsligt råd i familjerätt har knutits till myndigheten.
- Statens servicecenter har anlåtats för tjänster och rådgivning inom ekonomi- och löneadministration, systemstöd samt upprättande av bokslut.
- MFoF har under året ingått i Tillsynsforums nätverk för statliga myndigheter och länsstyrelser med tillsynsuppgifter.
- Myndigheten har under året lämnat ett bidrag om 145 000 kr till ISS/IRC. Härigenom får myndigheten tillgång till ISS/IRC:s information, vilket är av mycket stort värde för möjligheterna att göra kvalificerade omvärldsanalyser på adoptionsområdet och sparar omfattande arbete som personalen annars skulle behövt utföra.

Kompetensförsörjning 2018–2020

Målen ovan gäller även för perioden 2018-2020.

MFoF ser det som angeläget att vid nyanställningar fortsätta att verka för att anställa välutbildade personer för att kunna säkerställa erfarenhetsöverföring samt att en hög kompetens bibehålls inom myndigheten. Myndigheten kommer att sträva efter att åstadkomma en jämnare könsfördelning. Kompetensutvecklingen av den personal som nu är anställd ska liksom tidigare bedrivas på ett sådant sätt att de anställdas kunskaper fördjupas på för arbetet relevanta områden.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron vid myndigheten har under 2016 varit 2,16 procent.

FINANSIELL REDOVISNING

Resultaträkning

(tkr)	Not	2016	2015
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	18 901	15 323
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	114	10
Intäkter av bidrag		0	250
Finansiella intäkter	3	1	0
Summa		19 016	15 583
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-12 840	-10 792
Kostnader för lokaler		-1 372	-1 336
Övriga driftkostnader	5	-4 713	-3 402
Finansiella kostnader	6	-20	-8
Avskrivningar och nedskrivningar		-71	-45
Summa		-19 016	-15 583
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		1 800	2 015
Lämnade bidrag	7	-1 800	-2 015
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	Not	2016	2015
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	8	98	169
Summa		98	169
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	9	200	240
Summa		200	240
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	10	396	408
Summa		396	408
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	11	-3 408	-734
Summa		-3 408	-734
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		4 992	2 535
Summa		4 992	2 535
SUMMA TILLGÅNGAR		2 278	2 618
Kapital och skulder (tkr)	Not	2016	2015
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	12	0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		0	0
Summa		0	0
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	13	123	298
Övriga avsättningar	14	61	37
Summa		184	335
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	15	98	79
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	16	423	202
Leverantörsskulder		60	585
Övriga kortfristiga skulder	17	220	149
Summa		801	1 015
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	18	1 293	1 269
Summa		1 293	1 269
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		2 278	2 618

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl.brev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Uo 9 4:10 Ramanslag ap.1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskaps- stöd (ram)	19	890	23 727	-353	24 264	-20 703	3 561
Summa		890	23 727	-353	24 264	-20 703	3 561

Avslutade anslag

Uo 9 4:10 ap.2 Ansvar för vissa familjefrågor

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Tilläggsupplysningar

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöds (MFoF) bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 15 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsnärliggande anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr.o.m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2015, 156 tkr, har år 2016 minskat med 2 tkr.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas förvärvade licenser samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde som överstiger ett halvt prisbasbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (helt prisbasbelopp = 44,3 tkr år 2016) och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år.

Bärbara datorer kostnadsförs vid anskaffning.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod.

Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år Datorer och kringutrustning inklusive licenser,
Maskiner och andra tekniska anläggningar

5 år Inredningsinventarier

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp som de efter individuell prövning beräknas bli betalda.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner

Rådsledamöters ersättning och andra styrelseuppdrag

Ledamot	Ersättning (tkr)
Annika M. Eriksson Inga andra uppdrag.	3
Elisabeth Dahlin Inga andra uppdrag.	1
Pia Risholm Mothander Inga andra uppdrag.	3
Henrik Mungenast Inga andra uppdrag.	3
Anders Nyström Inga andra uppdrag.	4

Ledande befattningshavare och styrelseuppdrag

Befattningshavare	Lön (tkr)
Kristina Svartz, generaldirektör Inga andra uppdrag. Inga förmåner.	1 026

Anställdas sjukfrånvaro

Anställdas sjukfrånvaro redovisas i procent av den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2016	2015
Totalt	2,2	11,2
Andel 60 dagar eller mer	75,3	90,5

Noter

Resultaträkning (tkr)		2016	2015
Not 1 Intäkter av anslag			
Intäkter av anslag		18 901	15 323
Summa		18 901	15 323
<p><i>Summa "Intäkter av anslag" (18 901 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter" (20 703 tkr) på anslaget Uo 9 4:10 ap.1. Av skillnaden (1 802 tkr) är 1 800 tkr bokfört under transfereringsavsnittet som Erhållna medel från statens budget för finansiering av bidrag. Resten av skillnaden beror på minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009 (-2 tkr). Denna post har belastat anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.</i></p>			
Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar			
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen		114	10
Summa		114	10
<p><i>Intäkter av avgifter enligt 4§ avgiftsförordningen avser försäljning av informationsmaterial.</i></p>			
Not 3 Finansiella intäkter			
Ränteintäkter på lån i Riksgäldskontoret		1	0
Summa		1	0
<p><i>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.</i></p>			
Not 4 Kostnader för personal			
Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)		7 924	6 242
Varav lönekostnader ej anställd personal		14	11
Sociala avgifter		4 759	4 426
Övriga kostnader för personal		157	124
Summa		12 840	10 792
Not 5 Övriga driftkostnader			
Konsulttjänster		2 334	1 427
Datatjänster		761	712
Resekostnader		411	253
Köp av varor		372	421
Övrigt		834	589
Summa		4 713	3 402
Not 6 Finansiella kostnader			
Räntekostnader på räntekonto i Riksgäldskontoret		19	3
Övriga finansiella kostnader		1	4
Summa		20	8
<p><i>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.</i></p>			
Not 7 Lämnade bidrag			
Lämnade bidrag till övriga organisationer och ideella föreningar		1800	2015
		1800	2015

Balansräkning (tkr)		2016-12-31	2015-12-31
Not 8	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	793	751
	Årets anskaffningar	0	142
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	0	-100
	Summa anskaffningsvärde	793	793
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-623	-678
	Årets avskrivningar	-71	-45
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	0	100
	Summa ackumulerade avskrivningar	-694	-623
	Utgående bokfört värde	98	169
Not 9	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	200	240
	Summa	200	240
Not 10	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	285	288
	Övriga förutbetalda kostnader	111	120
	Summa	396	408
Not 11	Avräkning med statsverket		
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-890	-658
	Redovisat mot anslag	20 703	17 470
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-23 727	-17 905
	Återbetalning av anslagsmedel	353	203
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-3 561	-890
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	156	288
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln.	-2	-132
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	154	156
	Summa Avräkning med statsverket	-3 408	-734
Not 12	Myndighetskapital		
	<i>Myndighetskapital saknas och därför redovisas inte någon specifikationstabell.</i>		
Not 13	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
	Ingående avsättning	298	0
	Årets pensionskostnad	3	321
	Årets pensionsutbetalningar	-178	-23
	Utgående avsättning	123	298
Not 14	Övriga avsättningar		
	<i>Avsättning för lokalt omställningsarbete</i>		
	Ingående balans	37	19
	Årets förändring	24	19
	Utgående balans	61	37

Not 15 Lån i Riksgäldskontoret

Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar

Ingående balans	79	23
Under året nyupptagna lån	92	100
Årets amorteringar	-73	-44
Utgående balans	98	79
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	500	300

Not 16 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

Arbetsgivaravgifter	222	160
Leverantörsskulder andra myndigheter	199	41
Utgående mervärdesskatt	2	0
Summa	423	202

Not 17 Övriga kortfristiga skulder

Personalens källskatt	220	149
Summa	220	149

Not 18 Upplupna kostnader

Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	953	789
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	144	280
Övriga upplupna kostnader	196	200
Summa	1 293	1 269

Anslagsredovisning

Not 19 Uo 9 4:10 Ramanslag ap. 1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (ram)

Anslaget är räntebärande.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd får disponera 537 tkr av det ingående överföringsbeloppet, d.v.s. 3 % av föregående års tilldelning 17 905 tkr enligt regleringsbrevet.

Enligt regleringsbrevet disponerar Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd en anslagskredit på 712 tkr. Krediten har inte utnyttjats under 2016.

Anslagssparandet (15 % av tilldelade medel år 2016) beror på att myndigheten alljämt är under uppbyggnad och att samtliga rekryteringar inte slutfördes under 2016. Vidare fanns ett anslagssparande vid årets ingång om 537 tkr. Under 2017 räknar MFoF med att disponera såväl anslaget som anslagssparandet från 2016.

Enligt villkor i regleringsbrevet får högst 1 800 tkr fördelas som statsbidrag i enlighet med förordningen (2008:1239) om statsbidrag till auktoriserade adoptionssammanslutningar och till riksorganisationer för adopterade.

Utfall 2016	tkr
Bidrag till de auktoriserade adoptionsorganisationerna	1 700
Bidrag till de adopterades organisationer	100
Summa	1 800

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2016	2015	2014	2013	2012
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	500	300	300	300	300
Utnyttjad	98	79	23	63	121
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	1 000	600	600	600	600
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	6	13	17
Räntekostnader	19	3	0	0	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Övriga avgiftsintäkter	114	10	1	34	14
Anslagskredit					
Beviljad	712	457	455	447	443
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	3 561	890	658	203	184
Bemyndiganden - ej tillämpligt					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	13	11	11	10	11
Medelantalet anställda (st)*	14	13	13	12	11
Drifkostnad per årsarbetskraft	1 456	1 412	1 223	1 246	1 214
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

* I beräkningen av medelantalet anställda 2014 och 2015 är inte eventuell tjänstledig personal frånräknad.

Årsredovisningens undertecknande

Jag intygar att denna årsredovisning ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 22 februari 2017

Kristina Svartz
Generaldirektör

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, MFoF

MFoF är en statlig myndighet som arbetar för att barn ska få en trygg uppväxt och bra relationer till sina föräldrar.

Vi är kunskapsmyndighet för föräldraskapsstöd, familjerådgivning och socialnämndernas familjerättsliga ärenden. Vi arbetar också för att internationella adoptioner till Sverige ska ske på ett lagligt och etiskt godtagbart sätt.

Årsredovisningen kan laddas ner från www.mfof.se.

MFoF

Box 308, 101 26 Stockholm
E-post: info@mfof.se
Tel. 08-545 556 80